

Jelentés a világban tapasztalható antiszemitizmusról

2003. július 1. – 2004. december 15., benyújtotta az USA Külügyminisztériuma a Külkapcsolatok Bizottságához és a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságához a PL 4. része (108-322) alapján 2004. december 30-án

Kiadta a U.S. Department of State, Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor
2005. január 5-én
<http://www.state.gov/g/drl/rls/40258.htm>

Magyarország

A zsidó közösség szerint 2004-ben kevesebb rongálás történt a zsidó temetőben, mint 2003-ban, és az esetek mögött inkább huliganizmus, nem pedig antiszemita megnyilvánulások állnak.

Július elsején megrongáltak egy zsidó temetőt Észak-Magyarországon. Több mint 90 sírkövet törtek össze csupán hetekkel azután, hogy a helyi önkormányzat a holokauszt 60-ik évfordulójára felújította a temetőt.

A zsidó közösség képviselői aggodalmukat fejezték ki amiatt, hogy egyes médiumokban, a társadalomban és kódolt politikai beszédekben antiszemita megnyilvánulásokra került sor. Például a magyar közszolgálati rádióban sugárzott vasárnapi hírműsor, a Vasárnapi Újság egyes részeit azért bírálták, mert antiszemita nézeteket valló vendégeket szólaltattak meg. 2003 októberében az Éjjeli menedék című, hetenként jelentkező talk show-ban a holokauszt-tagadó David Irving becsmérlő szavakkal illette a zsidókat. A Magyar Demokrata című hetilap antiszemita, illetve holokauszt-tagadó szerzők tollából származó cikkeket közölt.

A Mazsihisz nevű zsidó szervezet arra kérte a Kulturális Örökség Minisztériumát, hogy zárjanak be egy vidéki múzeumban megrendezett kiállítást, amelynek fő motívuma a nyilaskereszt és a II. világháború idején tapasztalható magyar nacionalizmus volt. A kiállítást bezárták, a kiállított tárgyakat pedig visszaadták tulajdonosaiknak. Áprilisban Magyarországra látogatott az izraeli főrabbi és elnök, akik pozitívan nyilatkoztak a magyarországi zsidó közösség helyzetéről.

A helyi NGO-k bírósági végzéssel próbálják megfosztani a „Vér és Becsület” elnevezésű neonáci szervezetet hivatalos bejegyzésétől. Egy új, a „Magyar Jövő” nevet viselő, be nem jegyzett neonáci csoport nyilvános tüntetéssel akart megemlékezni a nyilasok magyarországi hatalomátvételének 60-ik évfordulójáról. Több csoport antifasiszta demonstrációt tervezett ugyanarra a napra és helyszínre. A rendőrség nem talált jogi alapot, amelyre hivatkozva betilthatta volna a tüntetést.

Április 5-én több száz ember jelent meg Teleki Pál szobrának avatási ünnepségén. Teleki az 1920-as évek magyar miniszterelnökeként Európában elsőként vezetett be antiszemita törvényeket. A Wiesenthal Központ nyomásának engedve Hiller István kulturális miniszter módosította a szobor felállításának eredeti helyszínét, így azt a

köztársasági elnök (budapesti) rezidenciája előtti tér helyett végül Balatonbogláron, a katolikus templommal szemben lévő udvaron állítottak fel.

A kormány nagy erőfeszítéseket tett az antiszemitizmus visszaszorítására azzal, hogy nyíltan felszólalt a szélsőjobboldali nézeteket vallók kódolt beszédei ellen. A miniszterelnök pedig nyilvánosan kijelentette, hogy a holokausztért a magyarokat is felelősség terheli.

A gyűlöletbeszédről szóló törvény 1997-es módosításai, melyek az ellentmondásos bírósági végzéseket voltak hivatottak kiküszöbölni, illetve megkönnyíteni azt, hogy az etnikai, faji vagy nemzetiségi gyűlölködésen alapuló bűncselekményekért kiszabható büntetéseket könnyebben végrehajthassák, illetve szigoríthassák azokat, nem bizonyultak megfelelőnek, és gyakran egymással szembenálló bírósági ítéleteket eredményeztek. 2003 elején az Ügyészség sikeresen vádat emelt a szélsőjobboldali Igazság és Élet Pártjának egyik tagja ellen, aki antiszemita cikket jelentetett meg egy helyi újságban. 2003 novemberében a Budapesti Feljebbviteli Bíróság felmentett egy volt parlamenti képviselőt, egyébként református lelkészt, a gyűlöletszítás vádja alól. Az egymásnak ellentmondó bírósági döntések nyomán a Parlament megszigorította a gyűlöletbeszédről szóló törvényt, kiterjesztve azt a vallási felekezetekre is. A jobb- és baloldal nyomásának engedve Mádl Ferenc köztársasági elnök a törvényt januárban véleményezés céljából az Alkotmánybíróság hatáskörébe utalta. Májusban az Alkotmánybíróság úgy határozott, hogy a törvény túl homályosan fogalmaz, és finomítás céljából visszaküldte azt a Parlamentnek.